

Revisionsnämndens utvärderingsberättelse 2019

Lovisa stad

Innehåll

1	Revisionsnämndens verksamhet	1
1.1	Revisionsnämndens uppgifter	1
1.2	Revisionsnämndens sammansättning	1
1.3	Revisionsnämndens arbete under perioden 2019–2020	2
1.4	Revision	2
2	Utvärdering av åtgärder utförda med anledning av utvärderingsberättelser för tidigare år .	3
3	Utvärdering av hur målen uppnåtts	6
3.1	Strategiska mål.....	6
3.2	Intern kontroll och riskhantering	6
3.3	Utfallet för de ekonomiska målen	7
3.4	Utfallet för de operativa och ekonomiska målen	10
3.4.1	Demokratitjänster	10
3.4.2	Stadskanslicentralen	11
3.4.3	Grundtrygghetscentralen.....	11
3.4.4	Centralen för bildning och välfärd	13
3.4.5	Centralen för näringsliv och infrastruktur.....	14
3.4.5.1	Landsbygdsenheten.....	15
3.4.6	Balansenhet för dagvatten.....	16
4	Personal	16
4.1	Två mål för personalförvaltningen 2019	17
4.2	GreatPlacetoWork®	18
5	Mål som fastställts för kommunkoncernen och styrning och övervakning av kommunkoncernen	19
6	Övriga observationer	21
6.1	Utveckling av Lovisa stads ekonomiska situation	21
6.2	Coronakrisen.....	21
7	Slutsatser	22
7.1	Förutsättningar enligt 118 § i kommunallagen (410/2015) för att inleda utvärderingsförfarande och hur förutsättningarna uppfylls för Lovisa stads del	22
7.2	Gula lampor	24
7.3	Utvecklingsobjekt 2019	25
8	Underskrifter	27

1 Revisionsnämndens verksamhet

1.1 Revisionsnämndens uppgifter

Revisionsnämndens uppgifter fastställs i 121 § i kommunallagen enligt följande:

Revisionsnämnden ska

- 1) bereda de ärenden som gäller granskningen av förvaltningen och ekonomin och som fullmäktige ska fatta beslut om
- 2) bedöma huruvida de mål för verksamheten och ekonomin som fullmäktige satt upp har nåtts i kommunen och kommunkoncernen och huruvida verksamheten är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt
- 3) bedöma hur balanseringen av ekonomin utfallit under räkenskapsperioden samt den gällande ekonomiplanens tillräcklighet, om kommunens balansräkning visar underskott som saknar täckning
- 4) se till att granskningen av kommunen och dess dottersammanslutningar samordnas
- 5) övervaka att skyldigheten enligt 84 § att redogöra för bindningar iakttas och tillkännage redogörelserna för fullmäktige
- 6) för kommunstyrelsen bereda ett förslag till bestämmelser om nämndens uppgifter i förvaltningsstadgan samt till budget för utvärderingen och granskningen.

Revisionsnämnden gör upp en utvärderingsplan och lämnar för varje år fullmäktige en utvärderingsberättelse som innehåller resultaten av utvärderingen. Fullmäktige behandlar utvärderingsberättelsen i samband med bokslutet. Nämnden kan även ge fullmäktige andra sådana utredningar om resultaten av utvärderingen som den anser vara behövliga.

Kommunstyrelsen ger fullmäktige ett utlåtande om de åtgärder som utvärderingsberättelsen föranleder.

1.2 Revisionsnämndens sammansättning

Lovisa stads verksamhet år 2019 har utvärderats av en revisionsnämnd som valdes av stadsfullmäktige 19.9.2018 (§ 93). Revisionsnämnden består av sju ledamöter och lika många personliga ersättare.

Revisionsnämndens sammansättning		
Ordinarie ledamöter	Ersättare	Grupp
Pertti Lohenoja, ordf.	Henry Laitinen	SDP
Mia Aitokari, vice ordf.	Mona Antas	SFP
Thérèse Meriheinä	Carita Ekström	SFP
Berndt-Gustaf Schauman	Ilkka Relander	SFP
Auli Lehto-Tähtinen	Elisa Näätänen (från och med 18.9.2019) Sofia Nevalainen (fram till 18.9.2019)	SDP
Henry Friman	Rainer Santapukki	Saml.
Immo Stenberg	Henry Ruotsalainen	Sannf.

Martin Slotte och Laura Katila från KPMG Oy Ab har varit sekreterare för revisionsnämnden.

1.3 Revisionsnämndens arbete under perioden 2019–2020

Revisionsnämnden sammanträdde sammanlagt tolv gånger för utvärderingen för 2019. Av dessa sammanträden hölls fyra på hösten 2019 och åtta på våren 2020. I sitt arbete har revisionsnämnden hört stadens tjänsteinnehavare och tagit del av olika centralers verksamhet och ekonomi. Dessutom har revisionsnämnden tagit del av förvaltningsorganens protokoll, budgeterna för 2019 och 2020, ekonomiplanen för 2019–2021 samt bokslutet och verksamhetsberättelsen för 2019.

Tyngdpunktsområdena i revisionsnämndens arbetsprogram var centralen för näringsliv och infrastruktur, intern kontroll och investeringar. Revisionsnämndsledamoten Immo Stenberg deltog i en utbildningsdag avsedd för revisionsnämnder 23.10.2019.

Sektorsföredragande på revisionsnämndens sammanträden perioden 2019–2020	
Tid	Inbjudna
9/2019	Stadsdirektör Jan D. Oker-Blom
10/2019	Direktören för centralen för näringsliv och infrastruktur Joakim Holmström
11/2019	Chefen för byggnadstillsyn och miljövård, miljövårdssekreterare Heidi Lyttikäinen
12/2019	Grundtrygghetsdirektör Carita Schröder Lokalchef Antti Kinnunen
1/2020	Chefen för stadsplaneringsavdelningen, stadsarkitekt Maaria Mäntysaari Infrastrukturchef Markus Lindroos
2/2020	Näringslivschef Sari Paljakka Styrelseordförande för Lovisa Bostäder Ab Petri Hyvönen
3/2020	Ekonomichef Fredrik Böhme
4/2020	Stadsdirektör Jan D. Oker-Blom

Då revisionsnämnden slutfört sitt arbetsprogram framlägger revisionsnämnden utvärderingsberättelsen för 2019 hos stadsfullmäktige.

1.4 Revision

Stadsfullmäktige i Lovisa stad fattade ett upphandlingsbeslut om granskningstjänster för förvaltningen och ekonomin för räkenskapsperioderna 2017–2020 på sitt sammanträde 8.3.2017 (§ 25). Stadsfullmäktige valde KPMG Oy Ab att producera dessa granskningstjänster. Ansvarig revisor har varit OFGR, GR, CIA Martin Slotte. Revisorn har rapporterat till revisionsnämnden om hur granskningsplanen genomförts. Revisorn har tilldelat revisionsnämnden en mellanrapport om granskningar som utförts under revisionsperioden och revisionsberättelsen. Granskningarnas resultat har även rapporterats till stadens ledning.

2 Utvärdering av åtgärder utförda med anledning av utvärderingsberättelser för tidigare år

Tabellen över utvecklingsobjekt, vilken senast behandlats på stadsstyrelsens sammanträde 7.10.2019, omfattar 19 utvecklingsobjekt. Av dessa är sju markerade gröna, det vill säga som genomförda. Tio objekt är fortfarande inte slutförda. Av dessa är två från 2015, två från 2016, och likaså två från 2017, medan fyra objekt i tabellen för 2018 fortfarande inte är slutförda. I tabellen för 2018 är två objekt markerade röda, vilket innebär att de inte ännu påbörjats.

2015/14 Att rapportera och statistikföra utvecklingssamtalen. Icke slutfört

- Den kommentar som stadsfullmäktige godkänt lyder: Utfallet för förda utvecklingssamtal uppföljs med systemet Populus från och med 1.1.2020.

2015/6 Att göra upp en placerings- och finansieringsstrategi. Icke slutfört

- Den kommentar som stadsfullmäktige godkänt lyder: Grunderna för skötseln av tillgångarna och placeringsverksamheten har inte ännu preciserats. Med anledning av brist i personalresursen måste uppgörandet av placeringsstrategin flyttas till början av 2020. Efter att strategin uppgjorts uppföljs förverkligandet av strategin årligen i samband med budgeten.

2016/3 Att staden ska skapa klara anvisningar för grunderna för användning av egen bil och dra riktlinjer för när det krävs att stadens fortskaffningsmedel används. Icke slutfört

- Den kommentar som stadsfullmäktige godkänt lyder: Uppgörandet av anvisningarna om grunderna för användning av leasingbil och egen bil håller på att färdigställas och framläggs stadsstyrelsen för behandling i slutet av hösten.

REVISIONSNÄMNDENS OBSERVATIONER:

- Anvisningarna godkändes på stadsstyrelsens sammanträde 4.11.2019.

2016/2 Att för staden skapa ett centraliserat avtalsregister för att underlätta hanteringen och övervakningen av avtalen. Icke slutfört

- Den kommentar som stadsfullmäktige godkänt lyder: Stadsstyrelsen godkände 4.9.2017 § 58 en anvisning om ansvar för avtalsprocessen och om den avtalsansvarigas uppgifter. Anvisningen har förankrats i centralerna och centralerna registrerar minst de nya avtalen i enlighet med anvisningarna. Den nya informationshanteringslagen träder i kraft 1.9.2019. I och med lagreformen måste alla stadens ärendehanteringsprocesser ses över och fås till att motsvara den nya lagen. Vi håller på att synkronisera avtalshanteringsdelarna i upphandlingsprogrammet Cloudia och systemet för ärendehantering Dynasty.

2017/3 Att göra uppföljningen av de utvecklingsplaner som härletts ur arbetsvälfärdsenkäten till en del av stadens rapporteringscykel. **Icke slutfört**

- Den kommentar som stadsfullmäktige godkänt lyder: Vi har följt upp sjukfrånvarostatistiken och intensifierat samarbetet med företagshälsovården. Det har förekommit tekniska problem i anslutning med redskapet ChefsKompassen. Dessa torde korrigeras under hösten. Uppdateringen av modellen för tidigt ingripande har nått slutrakan och modellen ska framläggas stadsstyrelsen för behandling.

REVISIONSNÄMNDENS OBSERVATIONER:

- Man har inte tagit ställning till objektet efter detta.

2017/1 Att ta fram bättre mätinstrument för uppföljning av arbetsplatsutvecklingen. **Icke slutfört**

- Den kommentar som stadsfullmäktige godkänt lyder: Beredningen av ett lämpligt system för uppföljning är under arbete. Det är oklart hur man definierar vilka de företag är vilka staden är med i eller i vilkas utvecklingsarbete staden deltar. Ärendet framläggs i enlighet med revisionsnämndens önskemål utvecklings- och koncernsektionen för behandling.

REVISIONSNÄMNDENS OBSERVATIONER:

- Utvecklingsobjektet har inte än behandlats av utvecklings- och koncernsektionen.

2018/6 Att ta i bruk godkännandep Praxis för memorialverifikat på ett heltäckande sätt. **Icke slutfört**

- Den kommentar som stadsfullmäktige godkänt lyder: Stadsstyrelsen informeras under hösten 2020 om hur ärendet framskrider.

REVISIONSNÄMNDENS OBSERVATIONER:

- Revisionsnämnden anser att det är fråga om att utarbeta enkla anvisningar i ett lagstadgat ärende och **det ska skötas så fort som möjligt**.

2018/5 Att anteckna besluten om ägarstyrningen i stadsstyrelsens protokoll. **Icke slutfört**

- Den kommentar som stadsfullmäktige godkänt lyder: Enligt de nya koncerndirektiven ger, förutom stadsstyrelsen, även utvecklings- och koncernsektionen samt för mindre bolags del stadsdirektören ägarstyrning. Vi ägnar mer uppmärksamhet åt att anteckna ägarstyrning som getts.

2018/4 Att utarbeta en långsiktig investeringsplan med Affärsverket Lovisa Vatten, Lovisanejdens Vatten Ab och ägarkommunerna. Icke slutfört

- Den kommentar som stadsfullmäktige godkänt lyder: Ärendet bereds.

REVISIONSNÄMNDENS OBSERVATIONER:

- Revisionsnämnden har inte hittat tecken på att detta utvecklingsobjekt "bereds" i något protokoll.

2018/3 Att uppdatera kommunstrategin och programmen i anslutning till kommunstrategin. Icke påbörjat

- Den kommentar som stadsfullmäktige godkänt lyder: Uppdateringen av kommunstrategin inleds 2020. Vi strävar även efter att uppdatera programmen som anknyter till kommunstrategin så att strategin jämte dess program skulle vara à jour då den nya fullmäktigeperioden börjar.

2018/12 Att anteckna uppföljningen av Posintras utvecklingsobjekt i utvecklings-och koncernsektionens protokoll. Icke påbörjat

- För detta utvecklingsobjekt har inte stadsstyrelsens eller stadsfullmäktiges ställningstagande antecknats.

2018/1 Att införa gamla avtal i ärendehanteringsprogrammet. Icke slutfört

- Den kommentar som stadsfullmäktige godkänt lyder: Hanteringen av handlingar ska skötas i enlighet med lagar och anvisningar. Vad gäller införandet av gamla avtal kan man i detta skede framskrida enligt det nuvarande, men det lönar sig att överväga att sköta frågan centraliserat till exempel som styrt lärdomsprov.

REVISIONSNÄMNDENS OBSERVATIONER:

- Revisionsnämnden har inte hittat någon protokollsanteckning om att ärendet framskrider.

REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATIONER:

- Tabellen över utvecklingsobjekt utvecklades och godkändes av stadsfullmäktige som ett verktyg för att utveckla stadens funktioner. Den fungerar inte om den bara används en gång om året i samband med delårsrapporten. Den måste aktivt och i sin helhet vara en del av den årliga planerings- och rapporteringscykeln.
- **Utvecklingsobjekt 2019/1:** Att uppdatera tabellen över utvecklingsobjekt förutom i samband med delårsrapporterna även i samband med bokslutet så att stadsstyrelsen behandlar uppdateringarna i samband med bokslutet och stadsfullmäktige behandlar och godkänner eller gör ändringar i uppdateringarna i samband med behandlingen av bokslutet. Tabellen över utvecklingsobjekt publiceras som en del av delårsrapporteringen och bokslutsboken.

3 Utvärdering av hur målen uppnåtts

3.1 Strategiska mål

Enligt kommunallagen ska kommunen ha en kommunstrategi som ska grunda sig på en bedömning av nuläget i kommunen samt av framtida förändringar i omvärlden och deras inverkan på fullgörandet av kommunens uppgifter. Kommunstrategin ses över åtminstone en gång under fullmäktiges mandattid.

Lovisa stads strategi har godkänts av stadsfullmäktige 14.12.2016 (123 §). I kommunstrategin för Lovisa stad har man beslutat att uppföljningen och bedömningen sker i samband med verksamhetsberättelsen. Detta har man gjort för centralernas del men inte för staden som helhet. Också stadskoncernens rapportering saknas.

REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATIONER:

- Revisionsnämnden efterlyser igen, såsom i utvärderingsberättelserna för 2016, 2017 och 2018, att en årlig analys av strategiutfallet inkluderas i den allmänna delen av bokslutet.
- Revisionsnämnden anser att kommunstrategin och de program som anknyter till strategin ska uppdateras. **(Utvecklingsobjekt 2018/3 fortfarande inte påbörjat)**

Av dotterbolagen ser inte fastighetsbolagen ett klart samband med stadsstrategin, enligt rapporteringen i verksamhetsberättelsen för 2018.

REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATIONER:

- Enligt revisionsnämnden ska bostadsbolagen åtminstone följa det bostadspolitiska programmet och Lovisa Hamnfastigheter Ab stadens näringslivsprogram, vilket revisionsnämnden konstaterade i utvärderingsberättelsen 2018. Enligt nämndens uppfattning är situationen fortfarande densamma.

3.2 Intern kontroll och riskhantering

Enligt Lovisa stads förvaltningsstadga svarar stadsstyrelsen för ordnandet och sammanjämkandet av den interna kontrollen så att lagligheten och resultatrikheten av stadens verksamhet säkerställs.

I den rapport i anslutning till verksamhetsberättelsen som staden utarbetat för 2018 fastställdes de centrala utvecklingsområdena för den interna kontrollen och riskhanteringen för 2019:

1. Vi tar i bruk en ny anvisning för intern kontroll.

- Den uppdaterade anvisningen om intern kontroll och riskhantering godkändes av stadsfullmäktige 15.5.2019 § 55.
- Ingen riskhanteringsarbetsgrupp utsågs för 2019, utan stadens ledningsgrupp har ansvarat för koordineringen under ledning av stadsdirektören.

2. Nya principer för ägarstyrning och ett nytt koncerndirektiv tas i bruk.

- Stadens nya ägarstyrnings- och koncerndirektiv godkändes av stadsfullmäktige 12.6.2019 § 63.

3. Var och en central omfattar dessa anvisningar i sin verksamhet och producerar årligen en utredning om hur den interna kontrollen och riskhanteringen tillämpats hos dem.

- I rapporteringen i anslutning till verksamhetsberättelsen rapporterar enheterna inte utfallet till alla delar utan snarare presenterar de nuvarande riskerna och berättar vad man borde göra i fortsättningen.

Konstateranden inom centralerna om den interna kontrollen 2019

- Grundtrygghetscentralen: Närchefernas roll bör förstärkas och kompetensen utökas.
- Bildningscentralen: Ny personal borde få bättre arbetsorientering.
- Tekniska centralen: Vi borde utöka processbeskrivning och förtydliggöra chefsstrukturerna.

REVISIONSNÄMNDENS OBSERVATIONER:

- Det redovisas inte för centralernas observationer kring intern kontroll i verksamhetsrapporten.

REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATIONER:

- Revisionsnämnden efterlyser att genomförandet av den interna kontrollen och riskhanteringen under året rapporteras i bokslutets allmänna del.
- **Utvecklingsobjekt 2019/2:** Att genomförandet av den interna kontrollen och riskhanteringen rapporteras centralvis i samband med bokslutet, på det sätt som centralen för bildning och välfärd och dess enheter rapporterat i verksamhetsberättelsen för 2019.

3.3 Utfallet för de ekonomiska målen

Lovisa stads resultat för 2019 uppvisade ett underskott på cirka 9,1 miljoner euro. Underskottet i den ursprungliga budgeten uppgick till 2,8 miljoner euro och i den ändrade budgeten till 8,8 miljoner euro. I den ursprungliga budgeten uppgick skatteintäkterna till 64,4 miljoner euro, men genom en ändring av budgeten minskades beloppet med 6,2 miljoner euro. Utfallet av skatteintäkterna i bokslutet var slutligen 59,3 miljoner euro. Med ett utfall på 20,4 miljoner euro underskred verksamhetsintäkterna den ändrade budgeten med 0,22 miljoner euro.

I den ursprungliga budgeten uppgick personalkostnaderna till 50,1 miljoner euro. Budgeten ändrades inte för personalkostnadernas del, vilka underskred budgeten med 1,5 miljoner euro. Köp av tjänster samt materiel, förnödenheter och varor överskred budgeten. Avskrivningarna och nedskrivningarna överskred budgeten med 2,1 miljoner euro. Enligt de uppgifter som lämnats till revisionsnämnden berodde skillnaden i avskrivningarna på ett budgeteringsfel.

Det balanserade överskottet från tidigare räkenskapsperioder utgör sammanlagt 11,2 miljoner euro. Då dessa minskas med underskottet för 2019 uppgår det ackumulerade överskottet till 2,1 miljoner euro. År 2019 har stadens lånestock ökat från 44,6 miljoner euro (2 997 euro/invånare) till 63,9 miljoner euro (4 321 euro/invånare). Enligt ekonomiplanen kommer lånestocken att vara 86,3 miljoner euro 2021.

Lånen per invånare 2018 uppgick i kommunerna i fastlandet i medeltal till 3 048 euro och i kommuner med 10 000–20 000 invånare i medeltal till 3 082 euro. Lovisa stads lånebelopp 2018 låg lite under jämförelsegruppernas medeltal. Enligt kommunernas egna uppskattningar skulle lånestocken ha ökat med 10,2 procent jämfört med föregående år och skulle således i fastlandet uppgå till 3 360 euro/invånare. Lovisa stads lånestock per invånare har ökat med 44 % jämfört med föregående år och överskrider, i motsats till det som konstateras på sidan 24, det uppskattade medeltalet för fastlandet 2019 med 961 euro.

I 118 § i kommunallagen anges de förutsättningar som ska uppfyllas för att ett utvärderingsförfarande ska kunna inledas i en kommun som har en speciellt svår ekonomisk ställning. Lovisa stad har fortfarande ett ackumulerat överskott på 2,1 miljoner euro. Om underskottet för räkenskapsperioden 2020 är större än detta, har Lovisa stad ett ackumulerat underskott. I detta fall ska underskottet täckas inom fyra år från ingången av det år som följer efter det att bokslutet fastställdes. I ekonomiplanen ska kommunen bestämma specificerade åtgärder genom vilka underskottet täcks under den nämnda tidsperioden, vilka man således ska fatta beslut om i ekonomiplanen för 2022.

REVISIONSNÄMNDENS OBSERVATIONER:

- Revisionsnämnden är mycket oroad över minskningen av det ackumulerade överskottet och över att förutsättningarna för skyldigheten att täcka underskott eventuellt uppfylls.

Koncernen har i sin balansräkning fortfarande ett ackumulerat överskott på 7,9 miljoner euro. En inledning av utvärderingsförfarande kan bli aktuell om underskottet i kommunkoncernens senaste bokslut är minst 1 000 euro per invånare och i det föregående bokslutet minst 500 euro per invånare. Beräknat på basis av Lovisas invånarantal för 2019 skulle kriterierna uppfyllas om koncernens ackumulerade underskott något år överskrider 7,3 miljoner euro och året därpå 14,7 miljoner euro.

Tabell 1. Utfall för resultaträkningen 2019, Lovisa stad.

Utfall för resultaträkningen, externt, hela staden (1 000 €)	Urspr. budget 2019	Ändr. i budgeten	Budget 2019 efter ändr.	Bokslut 2019	Avvikelse	Avvikelse
VERKSAMHETSINTÄKTER	24 730	-400	24 330	23 801	-529	-2 %
Försäljningsintäkter	12 231		12 231	12 271	40	0 %
Avgiftsintäkter	5 842		5 842	6 258	416	7 %
Understöd och bidrag	1 403		1 403	1 712	309	22 %
Övriga verksamhetsintäkter	5 254	-400	4 854	3 560	-1 294	-27 %
TILLVERKNING FÖR EGET BRUK	128		128	303	-175	137 %
VERKSAMHETSKOSTNADER	-112 854		-112 854	-111 731	1 123	-1 %
Personalkostnader	-50 963		-50 963	-49 407	1 556	-3 %
Köp av tjänster	-46 343		-46 343	-47 215	-872	2 %
Material, förnödenheter och varor	-7 154		-7 154	-7 357	-203	3 %
Understöd	-5 470		-5 470	-5 069	401	-7 %
Övriga verksamhetskostnader	-2 924		-2 924	-2 683	241	-8 %
VERKSAMHETS BIDRAG	-87 996	-400	-88 396	-87 627	769	-1 %
SKATTEINTÄKTER	64 419	-6 200	58 219	59 292	1 073	2 %
STATSANDELAR	24 209	930	25 139	24 859	-280	-1 %
FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER	1 519		1 519	1 715	196	13 %
Ränteintäkter	17		17	24	7	41 %
Övriga finansiella intäkter	1 841		1 841	1 941	100	5 %
Räntekostnader	-331		-331	-240	91	-27 %
Övriga finansiella kostnader	-8		-8	-10	-2	25 %
ÅRS BIDRAG	2 152	-5 670	-3 518	-1 760	1 759	-50 %
AVSKRIVNINGAR OCH NEDSKRIVNINGAR	-4 900		-4 900	-7 132	-2 232	46 %
Avskrivningar enligt plan	-4 900		-4 900	-6 139	-1 239	25 %
Avskrivningar av engångskaraktär			0		0	
Nedskrivningar			0	-993	-993	
EXTRAORDINÄRA POSTER	-100	-260	-360	-259	101	-28 %
Extraordinära intäkter			0		0	
Extraordinära kostnader	-100	-260	-360	-259	101	-28 %
RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT	-2 848	-5 930	-8 778	-9 151	-373	4 %
FÖRÄNDRINGAR I RESERVER OCH FONDER	20		20	41	21	105 %
Förändring i avskrivningsdifferens	20		20	41	21	105 %
Förändring i reserver			0		0	
Förändring i fonder			0		0	
RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT	-2 828	-5 930	-8 758	-9 110	-351	4 %

REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATIONER:

- Revisionsnämnden upprepar sitt förslag från föregående utvärderingsberättelse, där det konstaterades att revisionsnämnden föreslår att redan budgeten för 2020 upprättas som en anpassningsbudget. Revisionsnämnden hänvisar i sin oro till kriterierna för kriskommuner.

REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATIONER:

- **Utvecklingsobjekt 2019/3:** Att en ekonomirapport som gäller hela staden framläggs månatligen för behandling i stadsstyrelsen.

3.4 Utfallet för de operativa och ekonomiska målen

I verksamhetsberättelsen presenteras de mål för budgetåret som stadsfullmäktige godkänt, vilka baserar sig på strategin, och hur målen uppnåtts i ansvarscentralerna. Centralerna har också för sin del tagit upp dessa i sina egna avsnitt. Man har uppnått målen rätt bra, men det har funnits svårigheter på grund av personalresurser och personalförändringar. Alla centraler konstaterar att stadens lönenivå utgör en utmaning för personalens kontinuitet och för rekryteringen av ny personal. Huvudstadsregionen lockar arbetskraft med goda löner, men med tanke på levnadskostnaderna i Lovisa är det inte tänkbart att lönekostnaderna, som ligger på genomsnittlig nivå jämfört med nivåerna i landet, är den enda orsaken till rekryteringsproblemen.

Man har kunnat effektivera uppföljningen av ekonomin i centralerna och nämnderna med hjälp av månadsrapporter. Uppföljningen av stadens ekonomi som en helhet har dock inte utvecklats, och stadsstyrelsen har inte i nämnvärd grad klarat av att förbättra sin reaktionsförmåga vid ekonomiska förändringar. Den splittrade ekonomiplaneringen utan sammanslagna rapporter har inte gett möjlighet till detta.

3.4.1 Demokratitjänster

Kostnadsstället för demokratitjänster omfattar val, revisionsnämnden, stadsfullmäktige och stadsstyrelsen.

Under 2019 ordnade Lovisa två val. Riksdagsvalet och europaparlamentsvalet förrättades vederbörligt, och stadens kostnader för dem uppgick till 24 378 euro.

Revisionsnämnden genomförde sin verksamhet enligt planen och underskred sin budget med 14 568 euro. Stadsfullmäktige underskred sin budget med 16 175 euro och stadsstyrelsen överskred sin budget med 10 047 euro.

Demokratitjänsternas externa och interna kostnader uppgick sammanlagt till 1 433 785 euro. Utöver detta hade man budgeterat 160 948 euro i kalkylmässiga poster, men utfallet av kostnaderna uppgick till 409 190 euro. De kalkylmässiga posterna är stadskanslicentralens kostnader (allmän förvaltning och koncernförvaltning) som allokerats till demokratitjänsterna. Inom demokratitjänsterna var det

stadsstyrelsen som hade den största överskridningen i kalkylmässiga poster: för stadsstyrelsen hade man budgeterat 105 706 euro, men utfallet av kostnaderna överskred detta med 247 829 euro.

Under demokratitjänsterna har man också bokfört bland annat övrig allmän förvaltning, utveckling av byarna och bostadsmässorganisation.

Stadsstyrelsen hade som målsättning att förbättra stadens driftsekonomi genom att sälja stadens fasta egendom, men försäljningen av sommarstugetomter och skogar realiserades inte på önskat sätt.

3.4.2 Stadskanslicentralen

Stadskanslicentralens verksamhet försvårades under året av flera personalbyten och resursbrist. Alla åtgärder kunde inte genomföras som planerat. Centralens personalkostnader underskreds med 1,5 %.

Konstaterandet av centralens resultat försvåras av att det i verksamhetsberättelsen saknas tabeller som baserar sig på strategin och som presenterar verksamhetsmålen och resultaten. I tabellen i verksamhetsplanen fanns det flera punkter som man till och med hade kunnat påvisa med mätare.

REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATIONER:

- Revisionsnämnden rekommenderar att man framöver tillfogar tabeller över verksamhetsmål i centralens verksamhetsplan och -berättelse.

3.4.3 Grundtrygghetscentralen

Tyngdpunkterna för verksamheten har antecknats enligt ansvarsområde i ekonomi- och verksamhetsplanen för 2019, men de har inte antecknats på ett jämförbart sätt i bokslutet och verksamhetsberättelsen för 2019. I bokslutsboken antingen saknas tyngdpunkterna för verksamheten inom ansvarsområdena jämte riskanalyser eller så framförs de på ett bristfälligt sätt.

Förändringarna i verksamhetsmiljön och pågående arbete under planeringsperioden 2019, vilka antecknats ansvarsområdesvis i ekonomi- och verksamhetsplanen för 2019, har inte alls beaktats i vissa delar av bokslutet och verksamhetsberättelsen.

Nästan utan undantag har allt det ovan nämnda antecknats i verksamhetsberättelsen under rubriken Utfallet för de ekonomiska målen 2019.

Tabell 2. Grundtrygghetscentralens externa verksamhetsintäkter, -kostnader och verksamhetsbidrag.

Grundtrygghetscentralen (1 000 €)	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse	Avvikelse i procent
Verksamhetsintäkter	8 305	9 012	707	8,5 %
Verksamhetskostnader	-53 518	-54 436	-918	1,7 %
Verksamhetsbidrag	-45 213	-45 424	-211	0,5 %

Det externa verksamhetsbidraget är bindande i förhållande till stadsfullmäktige. Grundtrygghetscentralens budget överskreds med 210 730 euro. Man behövde inte ansöka om tilläggsanslag i och med att summan underskrider den 0,5 % av det externa verksamhetsbidraget som preciserats i verkställighetsdirektivet för budgeten.

Försäljningsintäkterna överskred det budgeterade med 1 071 518 euro bland annat av nedan specificerade skäl:

- intäkter från hemkommunsersättningar och samarbetsområde
- man fick större ersättning för tjänsterna för frontveteraner och krigsinvalider (Statskontoret)
- grundtrygghetscentralen hyrde ut lokaler till utomstående aktörer.

De externa verksamhetskostnaderna överskreds med 917 308 euro bland annat för de områden som specificeras nedan:

- socialväsendets köp av tjänster för klienter
- klienttransporter och understöd
- seniortjänsternas kostnader för löner och hyrd arbetskraft (överskridning 228 000 euro).

Kostnaderna för regionala tjänster underskred i sin helhet budgeten. Köpta tjänster av Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt överskred budgeten med cirka 1 185 000 euro, men köpta tjänster av Kymsoote underskred det budgeterade med cirka 1 164 000 euro.

För socialarbetet för barnfamiljer och barnskyddet var 2019 ett utmanande år eftersom man inte fick behöriga socialarbetare till tjänsterna. Till följd av detta kunde man inte följa tidsfristerna i barnskyddslagen till alla delar. Under 2019 steg antalet vård dygn för placerade barn inom samarbetsområdet och kostnaderna för vården utom hemmet ökade med 300 000 euro jämfört med 2018.

REVISIONSNÄMNDENS OBSERVATIONER:

- Grundtrygghetscentralens verksamhetsmål enligt ansvarsområde har i huvudsak uppnåtts.

Social- och patientombudsmannens utredning för 2019 (GTRN 16.4.2020 § 44, STST 11.5.2020 § 102)

Revisionsnämnden fäste uppmärksamhet vid social- och patientombudsmannens utredning för 2019. I utredningen finns förord riktade till kommunstyrelsen:

”Det rekommenderas att stads-/kommunstyrelsen vid anteckning av social- och patientombudsmannens utredning för kännedom samtidigt förutsätter att de frågor som lyfts fram i utredningen beaktas i sektorernas verksamhet och utvecklingen av sektorerna och att de utvecklingsåtgärder som vidtagits rapporteras till styrelsen i slutet av året.” (översatt citat)

Enligt vad revisionsnämndens observerat har kommunstyrelsen inte handlat i enlighet med dessa förord.

Välfärdsöversikt för Lovisa stad och Lapträsk kommun 2019 (VFN 11.3.2020 § 30, STST 20.4.2020 § 93)

Revisionsnämnden observerade dessutom att välfärdsöversikten för Lovisa stad och Lapträsk kommun 2019 hade skickats från centralen för bildning och välfärd till kommunstyrelsen men att man inte först hade begärt grundtrygghetscentralens utlåtande angående översikten, vilket hade varit att rekommendera.

Miljöhälsovårdens tillsynsplan

Utfallet för miljöhälsovårdens tillsynsplan behandlas årligen av Borgå miljöhälsosektion och rapporten över utfallsutvärderingen skickas till kommunerna inom samarbetsområdet och till regionförvaltningsverket för kännedom. Rapporten har inte på flera år delgetts grundtrygghetsnämnden i Lovisa stad.

REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATIONER:

- Revisionsnämnden rekommenderar att stadsstyrelsen iakttar social- och patientombudsmannens rekommendation om utvecklingen av sektorerna och rapporteringen.
- Miljöhälsovårdens årliga tillsynsplan, den kvartalsvisa uppföljningen av verksamheten och ekonomin samt utfallet för tillsynsplanen ska i fortsättningen delges grundtrygghetsnämnden.

REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATIONER:

- **Utvecklingsobjekt 2019/4:** Att välfärdsöversikten framöver sänds på remiss till vederbörliga nämnder.

3.4.4 Centralen för bildning och välfärd

De största utmaningarna för centralen för bildning och välfärds verksamhet har varit problemen med inomhusluften i fastigheter. På grund av dessa har man varit tvungen att i stor utsträckning utöva verksamhet i tillfälliga lokaler.

Tabell 3. Centralen för bildning och välfärds externa verksamhetsintäkter, -kostnader och verksamhetsbidrag.

Centralen för bildning och välfärd (1 000 €)	Budget 2019	Bokslut 2019	Avvikelse	Avvikelse i procent
Verksamhetsintäkter	2 748	3 394	646	23,5 %
Verksamhetskostnader	-30 140	-29 510	630	-2,1 %
Verksamhetsbidrag	-27 392	-26 116	1 276	-4,7 %

Utfallet av centralen för bildning och välfärds externa verksamhetsintäkter överskred det budgeterade med 646 176 euro, vilket huvudsakligen berodde på att centralen fått extern finansiering för projekt. Budgetöverskridningarna gällde livsmedelsutgifter och anställning av utomstående arbetskraft till centralköket.

1.1.2019 överfördes kost- och städservicen till centralen för bildning och välfärd. Antalet sjukfrånvarofall inom ansvarsområdet för förvaltning och utveckling, till vilket kost- och städservicen hör, ökade rätt våldsamt. Däremot minskade sjukfrånvaron inom undervisningsväsendet.

REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATIONER:

- Revisionsnämnden anser att centralen för bildning och välfärd ska ägna särskild uppmärksamhet åt personalens arbetshälsa och arbetsmotivation inom ansvarsområdet Förvaltning och utveckling.

3.4.5 Centralen för näringsliv och infrastruktur

Det har varit svårt att rekrytera personal bland annat på grund av den låga lönenivån (jämfört med privata sektorn). Uppsägningarna i centralens ledning är ett oroväckande drag. Rekryteringen ska inledas i god tid innan den anställda avgår med pension. Det är inte möjligt att ordna ett elektroniskt sårarkiv för byggnadstillsynen med de nuvarande personalresurserna.

På grund av den ökande arbetsmängden är kontorspersonalresursen otillräcklig.

Revisionsnämnden lät göra en särskild utredning om tillståndet för byggnadstillsynen och miljövården, och enligt den är miljövårdens lagstadgade verksamhet inte på den nivå som lagen kräver. Nämnden fick ett bemötande av stadsstyrelsen, i vilket det konstateras att det inte är möjligt att utöka miljövårdens resurser i den nuvarande ekonomiska situationen.

REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATIONER:

- **Utvecklingsobjekt 2019/5:** Att byggnadstillsynens och miljövårdens verksamhet effektiveras för att genomföra lagar och bestämmelser.

Enligt centralen för näringsliv och infrastruktur har centralens verksamhet försvårats av bland annat problemen med personalrekrytering och -kontinuitet. Bland annat till följd av detta

- är planerna för grundläggande renovering av skolor och daghem inte klara
- har stadens trafikarrangemang inte än uppdaterats så att de är förenliga med trafiksäkerhetsplanen
- har rivningen av bryggan i Sågudden inte genomförts
- tillgänglighetsprocessen för planläggningsuppgifterna är inte slutförd

- har ingen bedömning av klimatpåverkan gjorts.

REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATIONER:

- **Centralen för näringsliv och infrastrukturens resurser bör fastställas så att de motsvarar behoven.**

3.4.5.1 Landsbygdsenheten

Landsbygdsenhetens verksamhet är sedan början av 2019 överförd till centralen för näringsliv och infrastruktur. I bokslutsuppgifterna, personalrapporten och den skriftliga delen specificerar man inte landsbygdsenhetens verksamhet tillräckligt tydligt. Det finns inte heller något omnämnande alls om landsbygdsnämndens sammansättning och verksamhet. Utfallet för avbytarservicen och antalet lokaler tas upp i tabellen över utfallet för de ekonomiska målsättningarna som de enda omnämnandena om hela landsbygdsenhetens verksamhet.

Centralen för näringsliv och infrastruktur ska övervaka landsbygdsenhetens verksamhet och dess resultatrikhet inom ramen för enhetens alla sektorer. Landsbygdsenheten säljer avbytartjänster på ett område som omfattar 16 kommuner och städer. Cirka 50 personer arbetar på avbytarenheten. De ekonomiska och statistiska konsekvenserna av denna verksamhet ska framgå i rapporteringen, särskilt eftersom antalet sjukledighetsdagar inom avbytarservicen är statistiskt signifikant och sjukledigheterna ändå nödvändigtvis inte direkt påverkar Lovisa stad utan i stället de kommuner som man säljer tjänsterna till.

REVISIONSNÄMNDENS OBSERVATIONER:

- I centralens nyckelmål saknas helt utvecklandet av landsbygdsnäringsarna, trots att det är en av landsbygdsenhetens uppgifter. Lovisa är en landsbyggsdominerad stad vars landsbygdsnäringsarna är berättigade till EU-finansiering och stöd av olika slag. Dessa finansieringar bör koordineras via landsbygdsenheten, och landsbyggsföretagen bör uppmuntras att använda dem. Idkande av jordbruk är inte en förutsättning för att finansiering och stöd ska beviljas.
- Förbättrad uppföljning av landsbygdsenhetens verksamhet och utveckling av enhetens verksamhet så att den motsvarar de uppställda målen.
- Landsbygdsnämnden ska genomföra sin uppgift enligt förvaltningsstadgan på ett heltäckande sätt, och centralen för näringsliv och infrastruktur ska övervaka landsbygdsenhetens verksamhet i enlighet med sin uppgift.

REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATIONER:

- **Utvecklingsobjekt 2019/6:** Att landsbygdsenheten tas upp som en separat enhet bland de siffror som följs upp inom centralen för näringsliv och infrastruktur.

3.4.6 Balansenhet för dagvatten

Verksamhetsansvaret för dagvatten överfördes under 2019 från Affärsverket Lovisa Vatten till staden som en separat balansenhet. Således hade man inte i budgeten för 2019 fastställt ekonomiska och operativa mål för dagvattenenheten.

Tabell 4. Externa verksamhetsintäkter, -kostnader och verksamhetsbidrag.

Balansenhet för dagvatten (1 000 €)	Bokslut 2019
Verksamhetsintäkter	286
Verksamhetskostnader	-18
Verksamhetsbidrag	268

Balansenhetens verksamhetsbidrag uppvisade ett överskott på 268 175 euro.

4 Personal

Lovisa stad (Affärsverket Lovisa Vatten medräknat) hade sammanlagt 1 135 anställningsförhållanden i huvudsyssla vid utgången av 2019. Av dessa var 865 ordinarie anställningar och 270 visstidsanställningar. Vidare hade 110 personer ett tillfälligt anställningsförhållande eller en bisyssla. Därmed hade staden i sin anställning totalt 1 245 personer.

Tabell 5. Utveckling av antalet anställda inom Lovisa stad 2010–2019.

År									
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Anställda i huvudsyssla exklusive vattenaffärsverket									
1 152	1 163	1 192	1 141	1 117	1 111	1 109	1 125	1 128	1 121
									+ Fastigh.service 17
Antal invånare/anställda i huvudsyssla exklusive vattenaffärsverket									
13,53	13,38	13,02	13,6	13,87	13,93	13,72	13,42	13,2	13,18
									+ Fastigh.serv. 12,98

De totala lönekostnaderna jämte bikostnader uppgick till 49 406 000 euro. Lönekostnaderna har därmed stigit med 665 000 euro från 2018. Löneutgifterna ökade bland annat på grund av en justeringspott (1.1.2019) en generell lönehöjning (1.4.2019) som baserade sig på tjänste- och arbetskollektivavtalet. Dessa hade en kostnadseffekt på 950 000 euro.

Omfattningen av hälsorelaterad frånvaro mätt i arbetsdagar minskade betydligt 2019 jämfört med året innan. Antalet dagar minskade med nästan 1 700 arbetsdagar, det vill säga cirka 9 %, från 2018. På grund av hälsorelaterad frånvaro gick totalt 16 347 arbetsdagar förlorade, och i förhållande till personalmängden 31.12 uppgick omfattningen frånvaro till 14,4 arbetsdagar per anställd. Den största andelen utgjordes av frånvarofall på 4–29 dagar, vilkas andel uppgick till 2,55 %.

Tabell 6. Utveckling av omfattningen hälsorelaterad frånvaro 2010–2019 (dagar/anställd).

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
12,5	11,7	13,4	12,9	13	13,3	15	14,5	15,8	14,4

4.1 Två mål för personalförvaltningen 2019

1. Verkställande av organisationsreformen

Genomförande:

- En del av uppgifterna har omorganiserats och en del av uppgiftsbeskrivningarna har bedömts på nytt.
- Att uppnå besparingar i personalkostnaderna så att man bland annat kritiskt bedömt ny rekrytering vid naturligt bortfall.

REVISIONSNÄMNDENS OBSERVATIONER:

- Revisionsnämnden anser att hela stadens personal ska ha aktuella uppgiftsbeskrivningar.
- Revisionsnämnden anser att personalmängden fortgående ska följas upp med tanke på ändamålsenlighet.

2. Personalens arbetshälsa, motivation och kunnande

Genomförande:

- Intensivare och kompanjonskapsbaserat samarbete har genomförts med företagshälsovården, med hjälp av vilket man ägnat uppmärksamhet åt och vidtagit olika åtgärder för att förbättra arbetsförmågan och för att uppnå en minskning i omfattningen av hälsorelaterad frånvaro.
- En personalenkät utfördes bland alla anställda på våren, och på hösten härleddes ur svaren central- och enhetsspecifika utvecklingsåtgärder.
- Det har satsats på chefsträning i ledning av arbetsförmåga och utveckling av kompetens med internt ordnade evenemang, utbildningar och arbetsverkstäder.
- Modellen för aktivt stöd, som innehåller proaktiva åtgärder och verksamhetsmodeller som anknyter till att stöda arbetsförmågan, är färdigställd.
- Man har satsat på att stöda arbetskarriärer för delvis arbetsförmögna personer, och gruppen för arbetsframtid inledde sin verksamhet på våren.
- Upprättandet av ett nytt avlöningssystem har inletts.

REVISIONSNÄMNDENS OBSERVATIONER:

- Revisionsnämnden konstaterar att en god utveckling inom främjandet av personalens arbetshälsa har skett:
  - Stärkande av personalens deltagande
  - Uppmärksammande av tydligheten i arbetsbeskrivningarna
  - Personalens utökade möjlighet att påverka arbetet och arbetets meningsfullhet
  - Att lyfta fram arbetets värde.

4.2 GreatPlacetoWork®

År 2019 utfördes för första gången en personalenkät med hjälp av konceptet GreatPlacetoWork®. Enkäten bestod av två delar: Trust Index (personalenkät) och Culture Audit (för ledningen).

Alla anställda i arbetsavtalsförhållande och tjänsteförhållande fick i uppdrag att besvara personalenkäten. Man hade tre veckor på sig att svara och det skickades två påminnelser om enkäten, men ändå uppgick svarsprocenten enbart till 59,2 %.

Man kan ta del av resultaten av personalenkäten genom personalrapporten. Enligt enkäten var 61 % av dem som besvarat enkäten nöjda eller mycket nöjda med sitt arbete och sin arbetsmiljö i Lovisa stad.

Ledningens svar på Culture-Audit-enkäten var en aning trevande och utgjorde inte alltid ett precist svar på den fråga som ställdes.

GreatPlacetoWork® bedömde utgående från svaren på TrustIndex och CultureAudit hurdan Lovisa stad är som arbetsplats. Svaren poängsattes också. Med 75 poäng kommer man på listan Finlands bästa arbetsplats; Lovisa stads resultat var 62 poäng. GreatPlacetoWork® erbjöd stöd för utvecklingen av Lovisa stads organisation, men på grund av den stora mängd respons som hade inkommit beslutade staden att man i detta skede utvecklar verksamheten med egna krafter. Motsvarande enkät utförs igen i början av hösten 2020.

Utvecklingsåtgärder i enlighet med responsen från GreatPlacetoWork® har nu inkluderats i verksamhetsplanen för 2020.

Enligt GreatPlacetoWork®:s ideologi upplever anställda som arbetar i en effektiv arbetsgemenskap att de har en bra arbetsplats, de kan lita på organisationens ledning, de är stolta över sitt arbete och njuter av att arbeta med sina arbetskamrater.

REVISIONSNÄMNDENS OBSERVATIONER:

- Den hälsorelaterade frånvaron ligger fortfarande på en högre nivå än under de första åren för nya Lovisa.
- Man har inte uppnått de besparingar i personalkostnader som man eftersträvat genom omorganiseringen av arbetena.
- Arbetet för att främja arbetshälsa har gått i rätt riktning.
- Deltagandet i arbetshälsoenkäten visar att stadens chefsarbete behöver utvecklas och bli mer målmedvetet.
- Ifall man inte genom egna åtgärder får GreatPlacetoWork®-poängtalet att stiga, behöver man ty sig till hjälp från utomstående.

5 Mål som fastställts för kommunkoncernen och styrning och övervakning av kommunkoncernen

Lovisa stads koncernresultat uppvisade ett underskott på 7,8 miljoner euro, vilket är mindre än Lovisa stads underskott. Resultatet har dock försämrats med mer än 13 miljoner euro jämfört med 2018.

Koncernens lånestock hade vuxit från 65,4 miljoner euro till 84,9 miljoner euro 2019. Således uppgick lånen per invånare till 4 388 euro i föregående bokslut och till 5 744 euro i bokslutet för 2019. Lovisa stadskoncerns lånestock har varit mindre än genomsnittet i landet, för inom kommunkoncernerna uppgick lånen per invånare till 6 537 euro 2018.

Tabell 7. Jämförelse av bokslutsposter mellan Lovisa stad och Lovisa stadskoncern.

Bokslutspost (1 000 €)		Lovisa stad	Koncern
Verksamhetens intäkter	Toimintatuotot	23 801	55 484
Verksamhetens kostnader	Toimintakulut	-111 731	-140 789
Räkenskapsperiodens resultat	Tilikauden tulos	-9 151	-7 722
Bestående aktiva	Pysyvät vastaavat	113 303	138 392
Finansiella värdepapper	Rahoitusarvopaperit	683	689
Kassa och bank	Pankkisaamiset	6 249	11 915
Skulder totalt	Velat yhteensä	77 731	104 545
<i>varav långfristiga</i>	<i>josta pitkäaikaista</i>	44 079	63 045
<i>varav kortfristiga</i>	<i>josta lyhytaikaista</i>	33 652	41 500

Utfall för de mål som fastställts för kommunkoncernen för perioden 2019–2021

Målen som fastställts för stadskoncernen är omfattande och det krävs i själva verket till stora delar hela granskningsperioden för att de ska uppnås.

1. Spetsa till koncernstrukturen och främja koncernledningen. Vi utreder centraliseringen av de av staden ägda bostadsaktierna till Lovisa Bostäder Ab. Ärendet har framskridit. **ARA-objekten inte ännu överförda.**
2. Utarbeta en långsiktig investeringsplan och samordna den med Affärsverket Lovisa Vatten, Lovisanejdens Vatten Ab och ägarkommunerna. **Saken är fortfarande under övervägning.**
3. Följa upp hur ägarstyrningen genomförs i bolagen och reagera på eventuella brister. En utvecklings- och koncernsektion har inlett sin verksamhet. Sektionen har bland annat som uppgift att följa upp hur ägarstyrningen genomförs.
4. Se till att stadens intressebevakning i samkommunerna fungerar och motsvarar riktlinjerna för ägarstyrningen.

REVISIONSNÄMNDENS OBSERVATIONER:

- Den förnyade kommunallagen ägnar särskild uppmärksamhet åt koncernstyrning. Därför anser revisionsnämnden det vara bra att koncerndirektivet uppdaterades och att utvecklings- och koncernsektionen inrättats och dess uppgifter preciserats i den uppdaterade förvaltningsstadgan.
- Bokföringsnämndens kommunsektion har nedtecknat anvisningar för koncernrapportering i sin allmänna anvisning om upprättande av bokslut och verksamhetsberättelse. Med tanke på dessa anvisningar är koncernrapporteringen i Lovisa stads bokslutsbok bristfällig bland annat vad gäller följande punkter:
  - Styrning av koncernens verksamhet
    - Ansvarsfördelning och befogenheter
    - Riskhantering
    - Informering och rapportering
    - Val av representanter samt styrelsesammansättning
    - Anvisningar till representanterna
    - Användning av eventuella gemensamma resurser och prissättningsprinciper för köp av tjänster
  - Bedömning av koncernens sannolika kommande utveckling
- Anvisningarna till koncernbolagen har klart varit bristfälliga. Revisionsarbetet försvårades av att alla bolag inte tillställde sina bokslut i tid. Till verksamhetsgranskare för ett bolag hade man i strid med kommunallagen valt en annan granskare än Lovisa stads revisionssammanslutning.
- Utvecklings- och koncernsektionen hann sammanträda fyra gånger under 2019 för att sköta de utnämnings- och anvisningsärenden som hör till den. Revisionsnämnden vill dock också betona den uppföljning av mål och resultatutveckling som ankommer på sektionen. I Lovisa stads ägarstyrnings- och koncerndirektiv står det: "Utvecklings- och koncernsektionen följer upp dottersamfundens verksamhet och utveckling kvartalsvis".
- Man har inte följt bokslutstidtabellerna enligt koncerndirektivet.

REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATIONER:

- **Utvecklingsobjekt 2019/7:** Att utvecklings- och koncernsektionen förankrar ägarstyrnings- och koncerndirektivet genom att ge dottersammanslutningarna anvisningar om dess innehåll och de rapporteringsskyldigheter och andra skyldigheter som direktivet medför.
- **Utvecklingsobjekt 2019/8:** Att utvecklings- och koncernsektionen inleder kvartalsuppföljning av dottersammanslutningarnas resultat.

6 Övriga observationer

Den webbsida där rapporterna presenteras (loviisaraportointi.weebly.com) har inte uppdaterats. På Lovisa stads webbplats finns det anmärkningsvärt mycket föråldrad information. Stadens webbpublikationer ska hållas ajour åtminstone i enlighet med lagens krav.

Landsbygdsenhetens verksamhet har inte på något sätt rapporterats i bokslutsboken.

6.1 Utveckling av Lovisa stads ekonomiska situation

Lovisas invånarantal fortsätter att sjunka, såsom också skatteintäkterna per invånare. De årliga verksamhetskostnaderna per invånare och lånen per invånare per år har fortsatt att öka. Det ackumulerade överskottet har minskat drastiskt under de senaste åren.

Tabell 8. Utveckling av invånarantal, skatter, kostnader, lån och ackumulerat överskott 2010–2019.

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Invånarantal									
15 590	15 559	15 522	15 519	15 493	15 480	15 218	15 098	14 894	14 777
Skatter/invånare (€)									
3 501	3 931	4 009	4 216	4 071	4 253	4 334	4 368	4 028	4 012
Kostnader/invånare (€)									
6 466	6 683	7 119	7 123	7 146	7 070	7 146	7 094	7 411	7 561
Lån/invånare (1 000 €)									
1 528	1 282	1 056	1 176	1 654	2 078	2 263	2 365	2 997	4 321
Akkumulerat överskott (1 000 €)									
1 349	3 966	5 304	9 524	16 187	16 831	17 367	17 885	11 159	2 049

6.2 Coronakrisen

Coronakrisen ökar kommunernas utgifter för social- och hälsovård, försämrar den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen och genom det skatteintäkterna samt minskar kommunernas avgiftsinkomster.

De största konsekvenserna av coronakrisen gäller minskningen av skatteintäkter. Konsekvenserna skiljer sig regionalt och enligt kommungrupp bland annat beroende på kommunens befolknings- och näringsstruktur.

I kommunerna måste man i den mån det är möjligt förbereda sig för en långvarig störning. Man måste också vara beredd på att det tar lång tid att återhämta sig efter den omedelbara krisen.

Finlands regering stöder kommunerna i coronakrisen, och bland annat dessa stödåtgärder ska inkluderas i propositionen om en fjärde tilläggsbudget, som framläggs riksdagen i början av juni.

- Staten ersätter med direkt statsunderstöd sjukvårdsdistrikten för bland annat de extra kostnader som föranletts av intensivvården.
- Kommunernas andel av samfundsskatten höjs för viss tid för 2020.
- Statsandelen för kommunal basservice höjs för slutet av 2020.
- Den behovsprövade statsandelen höjs.

Regeringen föreslår dessutom att kommunerna i år ersätts till fullt belopp för den fördröjning av skatteinkomsterna som beror på coronasituationen. Lösningen är kostnadsneutral, eftersom motsvarande belopp dras av från kommunernas statsandelar 2021.

Man vet inte än hur länge krisen kommer att pågå och vilka konsekvenser den slutligen kommer att ha för Lovisa stads ekonomi, så utvecklingen av situationen måste följas noggrant.

REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATIONER:

- Bedömningar av coronakrisens konsekvenser för Lovisa stads ekonomi ska rapporteras till stadsstyrelsen månatligen.
- Under slutet av 2020 ska man agera sparsamt och anpassa ekonomin.
- Budgeten och ekonomiplanen för 2021–2023 i balans.
- Vid upprättandet av budgeten och ekonomiplanerna för 2021–2023 ska man använda så tillförlitliga bedömningar som möjligt av coronakrisens effekter under planeringsperioden.

7 Slutsatser

Lovisa stadskoncern uppvisade ett negativt resultat, men under tidigare år har överskottet vuxit kontinuerligt. Underskottet 2019 uppgick till 7 801 849 euro, men även med beaktande av resultatet för 2019 uppgick det ackumulerade överskottet vid utgången av 2019 till 7 858 790 euro. Å andra sidan har lånestocken också fortsatt att öka, 2019 med mer än 19 miljoner euro.

Lovisa stad uppvisar ett negativt resultat på 9 109 675 euro för 2019. Dess ackumulerade överskott var endast 2 049 787 euro och lånestocken ökade också med över 19 miljoner euro.

7.1 Förutsättningar enligt 118 § i kommunallagen (410/2015) för att inleda utvärderingsförfarande och hur förutsättningarna uppfylls för Lovisa stads del

Kommunernas ekonomiska ställning utvärderas för 2019 års del enligt de kriterier som preciseras i 118 § i kommunallagen (410/2015), "Utvärderingsförfarandet i fråga om kommuner som har en speciellt svår ekonomisk ställning". På grund av övergångsbestämmelserna är 2019 det första året då kriterierna, för kriskommuner i denna lag som stiftades 2015, tillämpas. I februari 2019 godkände regeringen en lag om ändring av kommunallagen, och den förändrar återigen utvärderingskriterierna i 118 §. Dessa nya kriterier tillämpas första gången först 2022, utgående från nyckeltalen i boksluten för 2020 och 2021.

1. Kommunen har inte täckt underskottet i kommunens balansräkning inom fyra år från ingången av det år som följer efter det att bokslutet fastställdes.

➤ Lovisa: Uppfylls inte

Det finns ännu inget ackumulerat underskott i kommunens balansräkning vid utgången av räkenskapsperioden 2019. Om resultatet av bokslutet för 2020 uppvisar ett underskott på över 2 049 787 euro kan 2020 bli det första året då underskott ackumuleras, och då skulle Lovisa stad bli skyldig att täcka underskottet.

2. Underskottet i kommunkoncernens senaste bokslut är minst 1 000 euro per invånare och i det föregående bokslutet minst 500 euro per invånare.

➤ **Lovisa: Uppfylls inte**

Det ackumulerade överskottet uppgår till 532 euro per invånare.

Dessutom kan ett utvärderingsförfarande bli aktuellt om följande gränsvärden har uppfyllts två år i följd:

3. Kommunkoncernens årsbidrag utan den höjning av statsandelen enligt prövning som beviljats enligt 30 § i lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009) är negativt.

➤ **Lovisa: Uppfylls inte**

Kommunkoncernens årsbidrag var positivt och uppgick till 1 241 000 euro.

4. Kommunens inkomstskattesats är minst 1,0 procentenheter högre än den vägda genomsnittliga inkomstskattesatsen för alla kommuner.

➤ **Lovisa: Uppfylls inte**

Den vägda genomsnittliga inkomstskattesatsen för kommunerna 2019 var 19,88 %, då den i Lovisa var 19,75 %. Detta innebär att inkomstskattesatsen i Lovisa är 0,13 procentenheter lägre än genomsnittet i landet.

5. Lånebeloppet per invånare i kommunkoncernen överskrider det genomsnittliga lånebeloppet för alla kommunkoncerner med minst 50 procent.

➤ **Lovisa: Uppfylls inte**

Det finns inte statistikuppgifter om kommunkoncernernas lånebelopp att tillgå för 2019, men 2018 var Lovisa stadskoncerns lånebelopp (utan hyresansvar) 33 % mindre än i kommunkoncerner i genomsnitt.

6. Kommunkoncernens relativa skuldsättning är minst 50 procent.

➤ **Lovisa: Uppfylls**

Lovisa stadskoncerns relativa skuldsättning är 74,6 %.

REVISIONSNÄMNDENS OBSERVATIONER OCH REKOMMENDATIONER:

- Enligt iakttagelserna uppfyller Lovisa stad ett av sex kriskommunkriterier, och det är sannolikt att man 2020 uppfyller fler kriterier. Revisionsnämnden anser att man redan i slutet av året behöver granska kritiskt utfallet av budgeten för 2020 och upprätta en realistisk ekonomiplan för 2021–2023.

7.2 Gula lampor

Kommunallagen innehåller fortfarande gränsvärden för nyckeltal som beskriver kommunens speciellt svåra ekonomiska ställning, men kommunerna behöver också bli medvetna om när de ligger nära gränsvärdena. I regeringspropositionen har det också framförts mindre strikta gränsvärden (s.k. gula lampor) som ännu inte leder till ett utvärderingsförfarande, men som anger att kommunen behöver ägna särskild uppmärksamhet åt att analysera sin ekonomi och dess utveckling.

• Koncernens ackumulerade underskott är minst 500 €/invånare	+532 €/invånare
• Koncernens årsbidrag i % av avskrivningarna är under 100	14,3 %
• Inkomstskattesatsen är 1,5 procentenheter högre än genomsnittet	överskrider inte
• Koncernens lån och ansvar överstiger genomsnittet med 25 %	6 245 €/invånare (underskrider)
• Koncernens kalkylerade låneskötselbidrag är mindre än 1,0	0,15

Lovisa stadskoncern uppfyller två av fem av dessa gränsvärden, även om utvärderingsförfarande inte ännu kan inledas om dessa mindre strikta gränsvärden uppfylls.

De nuvarande och kommande kriterierna för kriskommuner är inriktade på kommunkoncernens ekonomiska situation. Då det gäller Lovisa stads situation kan man konstatera att överskridningarna av gränsvärdena redan nu ger anledning till oro. Även om kommunkoncernen å ena sidan ännu klarar sig på flera mätbara delområden är situationen för Lovisa kommun däremot ännu dystrare. Revisionsnämnden anser att ekonomin måste fås på en mer hållbar nivå även för kommunens del.

REVISIONSNÄMNDENS REKOMMENDATIONER:

- Revisionsnämnden anser att budgeten och ekonomiplanen för 2021–2023 ska upprättas så att stadens ekonomi anpassas och balanseras.

7.3 Utvecklingsobjekt 2019

- **Utvecklingsobjekt 2019/1:** Att uppdatera tabellen över utvecklingsobjekt förutom i samband med delårsrapporterna även i samband med bokslutet så att stadsstyrelsen behandlar uppdateringarna i samband med bokslutet och stadsfullmäktige behandlar och godkänner eller gör ändringar i uppdateringarna i samband med behandlingen av bokslutet. Tabellen över utvecklingsobjekt publiceras som en del av delårsrapporteringen och bokslutsboken.
- **Utvecklingsobjekt 2019/2:** Att genomförandet av den interna kontrollen och riskhanteringen rapporteras centralvis i samband med bokslutet, på det sätt som centralen för bildning och välfärd och dess enheter rapporterat i verksamhetsberättelsen för 2019.
- **Utvecklingsobjekt 2019/3:** Att en ekonomirapport som gäller hela staden framläggs månatligen för behandling i stadsstyrelsen.
- **Utvecklingsobjekt 2019/4:** Att välfärdsöversikten framöver sänds på remiss till vederbörliga nämnder.
- **Utvecklingsobjekt 2019/5:** Att byggnadstillsynens och miljövårdens verksamhet effektiveras för att genomföra lagar och bestämmelser.
- **Utvecklingsobjekt 2019/6:** Att landsbygdsenheten tas upp som en separat enhet bland de siffror som följs upp inom centralen för näringsliv och infrastruktur.
- **Utvecklingsobjekt 2019/7:** Att utvecklings- och koncernsektionen förankrar ägarstyrnings- och koncerndirektivet genom att ge dottersammanslutningarna anvisningar om dess innehåll och de rapporteringsskyldigheter och andra skyldigheter som direktivet medför.
- **Utvecklingsobjekt 2019/8:** Att utvecklings- och koncernsektionen inleder kvartalsuppföljning av dottersammanslutningarnas resultat.

Revisionsnämnden föreslår att stadsfullmäktige begär av stadsstyrelsen en kommunallagenlig utredning om de åtgärder som vidtas med anledning av utvärderingsberättelsen. Utredningen ska framställas stadsfullmäktige senast 21.10.2020, innan budgeten för inkommande år behandlas. För att stadsfullmäktige speciellt kan följa upp läget föreslås det att man fyller i utredningarna i tabellen över utvecklingsobjekt som bifogats denna utvärderingsberättelse.

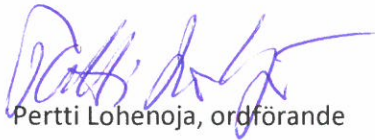
Revisionsnämnden framför ett tack till stadens personal och ansvariga förtroendevalda för ett gott och resultatriktigt arbete 2019.

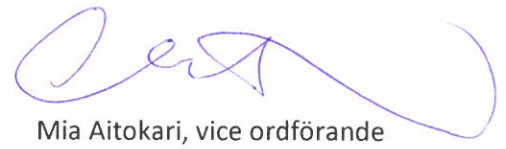
Bilder: Mia Aitokari

8 Underskrifter

Lovisa 10 juni 2020

Pertti Lohenoja, ordförande

Mia Aitokari, vice ordförande

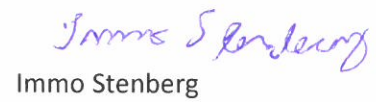
Henry Friiman

Thérèse Meriheinä

Berndt-Gustaf Schauman

Immo Stenberg

Auli Lehto-Tähtinen